

svědčit o tom, že toto téma není v pedagogické veřejnosti natolik diskutováno, aby bylo pocíťováno jako významné. Souvislost způsobu hodnocení s překonáváním školního neúspěchu se nemusela respondentům jevit jako zcela zřejmá.

Motivace znevýhodněných žáků k větším ambicím a dokončení středního vzdělání je kontroverzní téma. U nezanedbatelné části respondentů naráží pravděpodobně na hodnotově nepřijatelnou představu pozitivní diskriminace některých skupin žáků, direktivních opatření k jejich podpoře a k omezení segregace ve vzdělávacím systému. Je nutné brát v úvahu, že část aktérů by v praxi takováto opatření nepodporovala. Je také patrné, že významná část respondentů nepovažuje již přijatá direktivní opatření za příliš šťastná (omezení opakování ročníků, popř. i omezení přestupů do méně náročných vzdělávacích programů v základním vzdělávání), naopak tato přijatá direktivní opatření bez skutečně efektivních mechanismů podpory pedagogů v náročném prostředí mohou být důvodem, proč je podpora inkluzivnímu vzdělávání mezi pedagogickou a rodičovskou veřejností vnímána jako velmi nízká.

Systematický sběr dat včetně údajů o socioekonomickém zázemí žáků je téma, které sice považuje realizační tým aktivity za významné, nemá ovšem v současné době přímý přesah do praxe a to, že mu respondenti přiřkli nejnižší prioritu, není proto překvapivé. Vzhledem k tomu, že toto téma je určeno pro jinou cílovou skupinu, byl k němu uspořádán samostatný kulatý stůl pro odborníky ve vzdělávání a jeho výsledky jsou shrnuty v samostatné části Zprávy o průběhu veřejné diskuze a výzkumu postojů odborné veřejnosti.

Na samý závěr je potřeba upozornit na některá zjištění, která sice byla v rámci sestavované ankety okrajová, ukázala se ale jako výrazně varovná. Jde především o **velmi nízké vnímání podpory principu inkluzivního vzdělávání mezi pedagogickou a rodičovskou veřejností.** Jde o zjištění natolik závažné, že by bylo vhodné ho ověřit reprezentativním šetřením. Nízká míra podpory principů inkluze svědčí o tom, že není možné realizovat další direktivní kroky (administrativa, legislativa), ale je potřeba vrátit se především k tomu, zda ve školách existují efektivní mechanismy, které školám umožňují kompenzovat změnu zavedené praxe např. v otázce možnosti opakovat ročník či přestup do méně náročného vzdělávacího programu jiným pozitivním a podpurným přístupem. Výsledky ankety naznačují, že tomu tak v řadě škol není, přičemž hlavní příčinou je nedostatečná příprava pedagogů, nedostatečné personální zázemí škol a neefektivní komunikace s rodinami problematických nebo zaostávajících žáků.

Dokud nebude věnována dostatečná pozornost této problematice, bude kontraproduktivní nebo minimálně neefektivní přijímat jakákoli další direktivní opatření. Dokud nebude především v základním, ale také ve středním vzdělávání vytvořeno vhodné prostředí pro inkluzivní vzdělávání, není příliš efektivní zavádět povinný ročník předškolního vzdělávání, protože by představoval pouze odvedení části problému do předškolního vzdělávání za cenu značných nákladů a efekt by ovšem v rámci vzdělávacích trajektorií znevýhodněných dětí mohl být jen krátkodobý. Další vzkaz respondentů ankety nepřímo říká, že bez zlepšení podmínek pro individuální přístup k žákům v základním vzdělávání není možné řešit ani problematiku vysokého počtu odkladů povinné školní docházky. **Další změny není možné efektivně realizovat bez změny postojů pedagogické veřejnosti.** Ta názor nezmění, pokud nepocítí reálnou podporu své práce v terénu.